

แบบรายงานนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย
ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประจำปี
2568

นางสาวประภาพร เกตุไพบูลย์
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านขามใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

รายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

นวัตกรรม “การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
ชุมชนเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3”

โดย

นางสาวประภาพร เกตุไพบูลย์

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านขามใหญ่

ตำบลขามใหญ่ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขามใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาคัดเลือกครูต้นแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปี 2568 ซึ่งข้อมูลมี 2 ประเด็น คือ ด้านคุณภาพ และด้านการเป็นประโยชน์

นอกจากนี้เอกสารฉบับนี้สามารถเป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพตามพหุปัญญา ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้

ขอขอบคุณ นางวันวิสาข์ รื่นนุสาน ผู้อำนวยการบ้านขามใหญ่ และขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่สนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจ จนผลงานประสบผลสำเร็จในครั้งนี้

นางสาวประภาพันท์ เกตุไพบูลย์

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	1
ด้านคุณภาพ	1
1. ชื่อนวัตกรรม	1
2. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม	1
3. วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม	3
4. กรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม	4
5. ขั้นตอน วิธีการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม	5
6. กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรม	6
7. การนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา	7
8. ผลการใช้นวัตกรรม	20
ด้านการเป็นประโยชน์	20
9. ภาพรวมของนวัตกรรม	20
ภาคผนวก	21

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

1. ชื่อนวัตกรรม : การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อ-สกุลเจ้าของผลงาน : นางสาวประภาพร เกตุไพบูลย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ : สังคมศึกษาฯ

โรงเรียน : บ้านขามใหญ่

ตำแหน่ง : ครู

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา 2567

2. ความเป็นมาและความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรม

ปัจจุบันประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากหลายด้าน เพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปรับตัวของชุมชนต่างๆทั่วประเทศ โดยปัจจัยสำคัญที่สามารถรองรับและตอบสนองได้ดีต่อการผลักดันให้ประเทศเดินหน้าคือการศึกษาเพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาพลเมืองในประเทศให้เกิดความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนั้นจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมและชุมชนให้เป็นไปตามต้องการ ทั้งในส่วนของการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ สังคม การเมืองการปกครอง แต่ในทางกลับกันตามสภาพความเป็นจริงของการศึกษาไทยในปัจจุบัน ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการศึกษาที่แปลกแยกจากสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในสังคมและชุมชน (มนตรี ยางอิสาร 2553, หน้า 12) ทำให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ซึ่งสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมีลักษณะที่ไม่ตรงตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและชุมชนก่อให้เกิดความด้อยประสิทธิภาพและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการตามการศึกษาหลักสูตรและการเรียนการสอนจนถึงตัวผู้เรียนในระดับต่างๆได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตามเป้าประสงค์ที่ต้องการ (เยาวภา ประคองศิลป์ 2556, หน้า 43)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ในมาตราที่ 23 ระบุว่าการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม (ข้อ 3) มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ (ข้อ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (ข้อ 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการ

ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (ข้อ 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ อย่างได้

สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (ข้อ 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (ข้อ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพในมาตราที่ 29 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน” ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการเชื่อมโยงหลักการเข้าสู่การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นของสถานศึกษา (ดวงกมล สิ้นเพ็ง, 2551, บทนำ)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นที่รู้จักในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ทวีป แอฟริกา และเอเชีย ในชื่อว่า การเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning : SL) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับบุคคลและความต้องการของชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการ เรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหา ตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชนภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน จาก บุคคล และองค์กรในชุมชนนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ใช้การ สะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์การ คิดเชิงวิพากษ์ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติที่พึงประสงค์ ตระหนักในความ รับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน รวมทั้งเพื่อตอบสนอง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ชุมชนและ ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทั้งโดยการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและตามเป้าหมายที่กำหนดโดยชุมชน และสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, 2561 : 182)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ครูผู้สอนจึงได้คิดพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง จากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชุมชน

3. วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดแก้ไขปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย

ขอบเขตการศึกษา (เนื้อหา/กลุ่มเป้าหมาย/ระยะเวลา)

เนื้อหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ

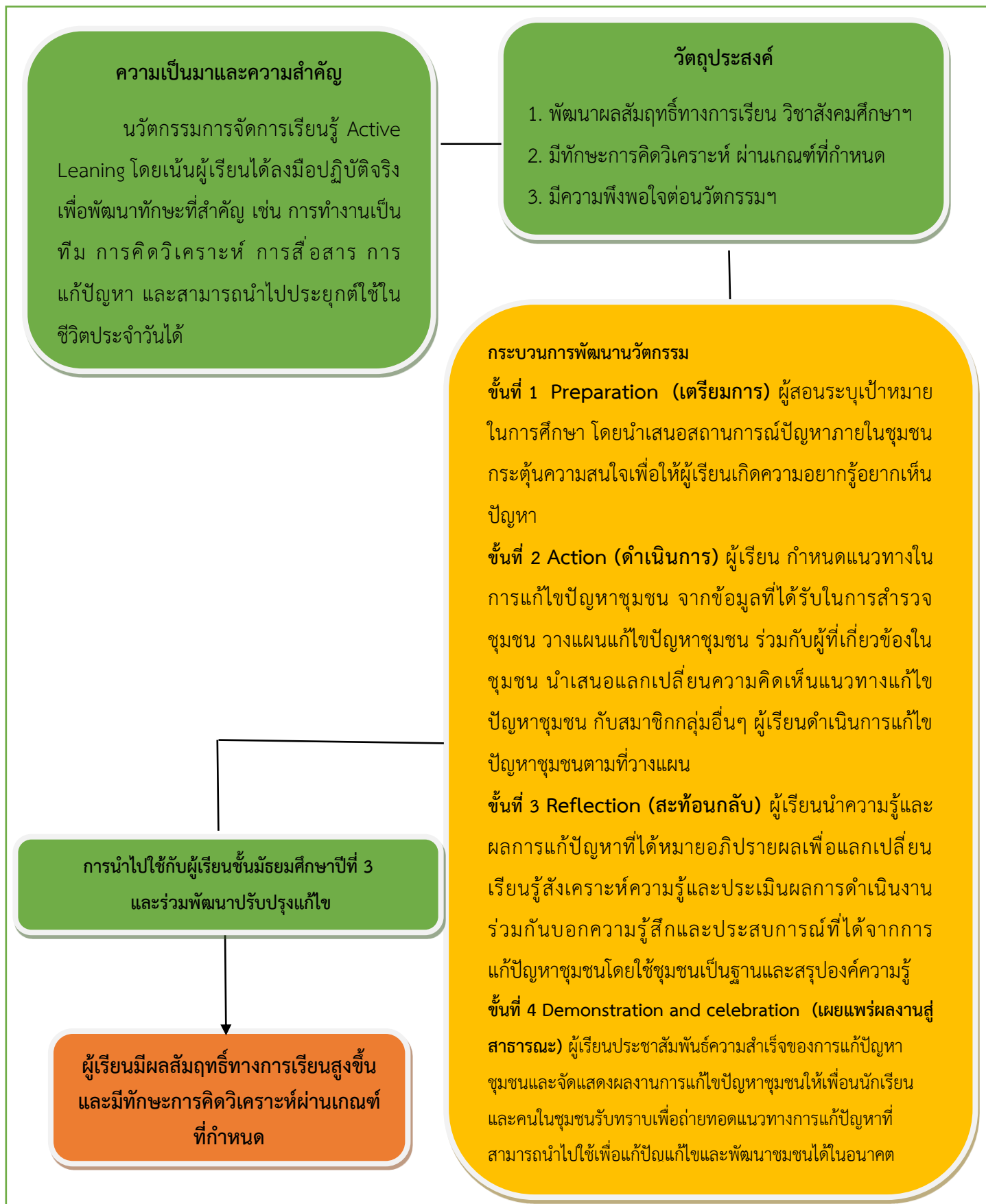
กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขามใหญ่ จำนวน 16 คน

ระยะเวลา

ปีการศึกษา 2567

4. กรอบแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรม

5. ขั้นตอน วิธีการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม

ข้าพเจ้ามีขั้นตอน วิธีการสร้าง พัฒนานวัตกรรมการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑: การวิเคราะห์และทำความเข้าใจปัญหา

- สำรวจปัญหา: ให้นักเรียนลงพื้นที่เพื่อสังเกต พูดคุย และรวบรวมข้อมูลจากคนในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาที่พบเจอ เช่น ปัญหาขยะ น้ำเสีย การว่างงาน หรือการอนุรักษ์วัฒนธรรม
- ระบุปัญหา: จากข้อมูลที่ได้มา นักเรียนจะช่วยกันวิเคราะห์และเลือกปัญหาที่สนใจมา ๑ เรื่อง เพื่อนำมาเป็นโจทย์ในการพัฒนา
- วิเคราะห์สาเหตุ: เมื่อได้ปัญหาแล้ว ให้นักเรียนใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น ผังมโนทัศน์ (Mind Mapping) หรือแผนภูมิก้างปลา (Fishbone Diagram) เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา

ขั้นตอนที่ ๒: การออกแบบแนวทางแก้ไข

- ระดมความคิด: ให้นักเรียนร่วมกันระดมสมองเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหามากมาย
- สร้างต้นแบบ (Prototype): จากแนวคิดที่ได้ ให้นักเรียนคัดเลือกแนวคิดที่ดีที่สุดและนำมาสร้างเป็นต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาที่ชัดเจน อาจเป็นได้ทั้งสิ่งประดิษฐ์ โมเดล หรือแผนการดำเนินงาน
- วางแผนการดำเนินงาน: วางแผนอย่างเป็นระบบว่าต้องทำอะไรบ้าง ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร ใครรับผิดชอบส่วนไหน และมีขั้นตอนการทำงานอย่างไร

ขั้นตอนที่ ๓: การลงมือปฏิบัติและพัฒนา

- ลงมือทำจริง: ให้นักเรียนนำต้นแบบหรือแนวทางการแก้ปัญหาไปทดลองใช้จริงในชุมชน โดยมีคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและให้ข้อเสนอแนะ
- รวบรวมข้อมูลและประเมินผล: ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้เก็บข้อมูลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องว่าแนวทางที่ทำนั้นได้ผลหรือไม่ มีข้อดีข้อเสียอย่างไร
- ปรับปรุงแก้ไข: จากข้อมูลที่ได้ ให้ปรับปรุงและพัฒนาแนวทางแก้ไขนั้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ ๔: การนำเสนอและขยายผล

- จัดทำรายงานหรือสื่อนำเสนอเพื่อสรุปกระบวนการทำงาน นำผลงานที่เกิดขึ้นไปนำเสนอและขยายผลต่อนักเรียนในโรงเรียนและคนในชุมชน

6.กระบวนการหาคุณภาพของนวัตกรรม

เมื่อครูผู้สอนได้สร้างนวัตกรรมการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสร็จแล้ว จึงได้ไปหาคุณภาพของนวัตกรรมตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ครูผู้สอนและคณะครู บุคลากรในสถานศึกษา ร่วมกันตรวจสอบนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ผ่านกระบวนการ PLC (ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : Professional Learning Community)
- ๒) ครูผู้สอนปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของคณะครู
- ๓) นำนวัตกรรมไปจัดการเรียนรู้ เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จัดการเรียนรู้กับ กลุ่มเป้าหมาย

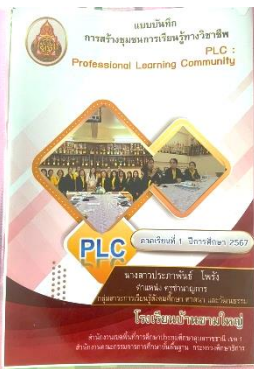

7. การนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา

ข้าพเจ้า ได้นำนวัตกรรม นวัตกรรมพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 P : Preparation (เตรียมการ)

1. ข้าพเจ้าได้มีการประชุม (Preparation เตรียมการ) กลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ครูสายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในการแก้ปัญหาคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยกำหนดให้มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทุกรายวิชา ครูออกแบบ ประสานแผนงาน บริหารจัดการข้อมูล ค้นหาหาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การประสานแผนงาน วางแผนงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการร่วมมือของครู ผู้เรียน และชุมชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้มีคุณลักษณะของผู้เรียนยุคศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีทักษะชีวิตและการทำงาน

การประชุมกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ (PLC)

วางแผนการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ
ในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคศตวรรษที่ ๒๑

2. ครูวางแผนออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

6

7

3. ครูวิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิเคราะห์ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ในสาระเศรษฐศาสตร์ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สาระเศรษฐศาสตร์ ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้กับกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

วิเคราะห์หลักสูตรโรงเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
นางสาวประภาพร เกตุไพบุลย์ ตำแหน่งครูชำนาญการ

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๑ เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๓.๑ ม.๓/๓ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระบบสหกรณ์	◆ แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาในระดับต่างๆ ◆ หลักการสำคัญของระบบสหกรณ์ ◆ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการและระบบของสหกรณ์เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
	ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๓.๑ ม.๓/๒ มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	◆ สำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาท้องถิ่นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ◆ วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ◆ แนวทางการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส ๓.๒ เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๓	ตัวชี้วัดระหว่างทาง ส ๓.๒ ม.๓/๒ วิเคราะห์สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ	◆ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ◆ สาเหตุและวิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ
	ตัวชี้วัดปลายทาง ส ๓.๒ ม.๓/๓ อภิปรายบทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	◆ บทบาทความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ◆ ลักษณะของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ◆ กลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคต่างๆ

วิเคราะห์ตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง ในสาระเศรษฐศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นที่ 2 A : Action (ดำเนินการ)

1. ครูออกแบบแผนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ผู้เรียนสร้างความรู้ของตนเอง เกิดกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ **หน่วยที่ 2** เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ จำนวน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ชั่วโมง

2. ครูจัดทำชุดแบบฝึกพัฒนาทักษะการคิด ให้นักเรียนฝึกพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 4 ชุดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 นักสำรวจชุมชน

กิจกรรมที่ 2 กำหนดปัญหา

กิจกรรมที่ 3 ออกแบบกิจกรรมแก้ปัญหา

กิจกรรมที่ 4 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ

แบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ใจกว้างเป็นฐาน

ชื่อ _____

เลขที่ _____

วันที่ _____

ครูผู้สอน นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุโพนุลย์

กิจกรรมที่ 1 นักสำรวจชุมชน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนสำรวจประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง โดยให้สัมภาษณ์กับในชุมชน ผู้รู้ หรือผู้นำชุมชน และสรุปพร้อมตอบคำถามลงในแบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

แบบบันทึกการสำรวจชุมชน

LET'S GO

ADVENTURE

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____

_____

_____

_____

_____

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ _____

_____

_____

_____

_____

สิ่งที่นักเรียนได้จากการสำรวจชุมชน

แบบฝึกหัดแนวทบทวนการแก้ปัญหา โดยใช้รูปแบบเป็นฐาน

ชื่อ _____

เลขที่ _____

วันที่ _____

ครูผู้สอน นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุใหญ่สงฆ์ _____

กิจกรรมที่ 2 กำหนดปัญหา

LET'S GO
ADVENTURE

● คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน สัรวจ รวบรวมข้อมูลปัญหาที่พบในชุมชนหรือท้องถิ่นของ ตนเอง เช่น ในหมู่บ้าน แหล่งน้ำ/หนองน้ำ ป่าชุมชน ฯลฯ และลงในแบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

ชื่อสมาชิก	บริเวณที่สำรวจ	อธิบายปัญหาที่พบ	หมายเหตุ

2. สรุปปัญหาที่พบ จากกรสำรวจ รวบรวมข้อมูล มีอะไรบ้าง _____

_____

_____

_____

3. นักเรียนคิดว่า ปัญหาใดที่ควรจกแก้เป็นอันดับแรกที่สุดเอง และเพื่อนๆ สามารถทำได้จริงและเห็นผล _____

_____

_____

_____

4. เหตุผลที่เลือกปัญหานี้ _____

_____

_____

_____

แบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ใจจึงเข้มเป็นฐาน

ชื่อ _____ วันที่ _____
 เลขที่ _____ ชั้น _____ ครูผู้สอน นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุไพบูลย์

กิจกรรมที่ 3 ออกแบบกิจกรรมแก้ปัญหา

● คำชี้แจง
 LET'S GO
 ADVENTURE
 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม วางแผน/ออกแบบกิจกรรม แก้ปัญหาที่พบในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ที่ได้ออกกิจกรรมที่ 2

ปัญหาที่พบในชุมชน/ท้องถิ่น

กิจกรรม _____ _____ _____ วัตถุประสงค์ _____ _____ _____ ผลที่คาดว่าจะได้รับ _____ _____ _____	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม _____ _____ _____ _____ _____ ภาพประกอบ _____ _____ _____

แบบฝึกพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ใจจึงเข้มเป็นฐาน

ชื่อกลุ่ม _____ วันที่ _____
 ชั้น _____ ครูผู้สอน นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุไพบูลย์

กิจกรรมที่ 4 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ

● คำชี้แจง
 ให้นักเรียนนำเสนอ จัดแสดงผลงานและเผยแพร่ผลงานการแก้ไขปัญหามาชุมชน ในรูปแบบที่สร้างสรรค์ เพื่อแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน

- 1.ชื่อผลงาน.....
- 2.รูปแบบนำเสนอ.....
- 3.รายละเอียดของผลงาน.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
- 4.การนำเสนอ/การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์.....
 .....
 .....
 .....

สมาชิก

1.....	เลขที่.....
2.....	เลขที่.....
3.....	เลขที่.....
4.....	เลขที่.....

3. ครูใช้เทคโนโลยีการศึกษา Technology (T) ในการจัดการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถสร้างสื่อจากเทคโนโลยีได้อย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ เว็บไซต์ CANVA Tiktok

การเรียนรู้ของผู้เรียนผ่านเทคโนโลยี

ขั้นที่ 3 R : Reflection (สะท้อนกลับ)

ข้าพเจ้าได้มีการตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน และนำมาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยให้ผู้เรียนนำความรู้และผลการแก้ปัญหาที่ได้หมายอภิปรายผลเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สังเคราะห์ความรู้และประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันบอกความรู้สึกและประสบการณ์ที่ได้จากการแก้ปัญหาชุมชนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและสรุปองค์ความรู้ (Reflection สะท้อนกลับ) ดังนี้

1. มีการประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียน-หลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่ ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ในระดับดีมากและดี คิดเป็นร้อยละ 100 มากกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน +17.65 และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวนนักเรียน ทั้งหมด	ระดับคุณภาพ	ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2			
		ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ
นักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 22 คน	ดีมาก	0	0	13	76.47
	ดี	14	82.35	4	23.53
	พอใช้	3	17.65	0	0
	ปรับปรุง	-	-	-	-
รวม		17	100	17	100

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	ก่อนเรียน	ร้อยละ	หลังเรียน	ร้อยละ	คะแนน เพิ่ม/ลด	ร้อยละ เพิ่ม/ลด
		๒๐ คะแนน		๒๐ คะแนน			
๑	เด็กชายสันติราษฎร์ การเจริญ	๑๔	๗๐	๑๗	๘๕	๓	๑๕
๒	เด็กชายปริยกร กฤษสนัน	๑๕	๗๕	๑๘	๙๐	๓	๑๕
๓	เด็กชายพงษ์ชนะ แดงเกลี้ยง	๑๑	๕๕	๑๖	๘๐	๕	๒๕
๔	เด็กชายปณิธิ ดีไธสง	๑๒	๖๐	๑๖	๘๐	๔	๒๐
๕	เด็กชายชิษณุพงศ์ มั่งมา	๑๓	๖๕	๑๗	๘๕	๔	๒๐
๖	เด็กชายวิสัยทัศน์ แผลมสะอาด	๑๐	๕๐	๑๕	๗๕	๕	๒๕
๗	เด็กชายมนัสวิน ถิ่นขาม	๑๒	๖๐	๑๖	๘๐	๔	๒๐
๘	เด็กชายอรรถพล ศรีทาพักตร์	๑๑	๕๕	๑๕	๗๕	๔	๒๐
๙	เด็กชายนาวา สมัครนิล	๙	๔๕	๑๕	๗๕	๖	๓๐
๑๐	เด็กชายอัศวพงษ์ ขุนพิทักษ์	๑๓	๖๕	๑๘	๙๐	๕	๒๕
๑๑	เด็กชายภูติวัฒน์ บุคสี	๗	๓๕	๑๓	๖๕	๖	๓๐
๑๒	เด็กหญิงรัชดา ดีไธสง	๑๒	๖๐	๑๗	๘๕	๕	๒๕
๑๓	เด็กหญิงวรมัน ทาศิริ	๑๕	๗๕	๒๐	๑๐๐	๕	๒๕
๑๔	เด็กหญิงกัญญานันท์ ศรีทาพักตร์	๑๔	๗๐	๒๐	๑๐๐	๖	๓๐
๑๕	เด็กหญิงปณิดา ศรีทาพักตร์	๑๑	๕๕	๑๖	๘๐	๕	๒๕
๑๖	เด็กหญิงขวัญจิรา พรหมมาตี	๑๕	๗๕	๒๐	๑๐๐	๕	๒๕
๑๗	เด็กหญิงศศิภรณ์ อุดมพร	๑๒	๖๐	๑๘	๙๐	๖	๓๐

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ	
๑๖-๒๐	ดีมาก
๑๑-๑๕	ดี
๖-๑๐	พอใช้
๐-๕	ต้องปรับปรุง

 ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (นางสาวประภาพร พันธุ์ เกตุไพบูลย์)
 ตำแหน่ง ครู
 วันที่ ๑๔ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน-หลังเรียนหน่วยที่ ๒

3. มีการวัดและประเมินผลการคิดแก้ไขปัญหาของผู้เรียน โดยประเมินจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่ จำนวน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางสรุปผลการประเมินแบบฝึกพัฒนาทักษะการคิดแก้ไขปัญหา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่

แบบฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการ จัดการ เรียนรู้	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				สรุปผลการประเมิน	
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ปรับปรุง	ผ่านเกณฑ์ (คน)	ไม่ผ่านเกณฑ์ (คน)
1	กิจกรรมที่ 1 นักสำรวจชุมชน	15	2			17	0
2	กิจกรรมที่ 2 กำหนดปัญหา	13	4			17	0
3	กิจกรรมที่ 3 ออกแบบกิจกรรมแก้ปัญหา	17				17	0
4	กิจกรรมที่ 4 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ	17				17	0
คิดเป็นร้อยละ						100	0

สรุปผลการประเมินแบบฝึกพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้				รวม คะแนน	ผลการประเมิน	
		แบบฝึกที่ ๑	แบบฝึกที่ ๒	แบบฝึกที่ ๓	แบบฝึกที่ ๔		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	ด.ช.สันติราษฎร์ การเจริญ	๘	๕	๙	๙	๓๑	/	
๒	เด็กชายปรีयर กฤษนัน	๘	๘	๙	๙	๓๔	/	
๓	เด็กชายพงษ์ชนะ แดงเกลี้ยง	๘	๘	๙	๙	๓๔	/	
๔	เด็กชายปณิธิ ดีไธสง	๙	๘	๙	๙	๓๕	/	
๕	เด็กชายชัชฌพงศ์ มังษา	๘	๙	๑๐	๙	๓๖	/	
๖	ด.ช.วิสัยทัศน์ แผลมสะอาด	๕	๕	๙	๙	๒๘	/	
๗	เด็กชายมนัสวิน ถิ่นขาม	๙	๘	๙	๙	๓๕	/	
๘	เด็กชายอรรถพล ศรีทาพัทธ์	๘	๙	๙	๑๐	๓๖	/	
๙	เด็กชายนาวา สมัครนิล	๙	๘	๙	๑๐	๓๖	/	
๑๐	เด็กชายอัศวพงษ์ ขุนพิทักษ์	๙	๙	๙	๑๐	๓๗	/	
๑๑	เด็กชายภูติวัฒน์ บุคสี	๖	๕	๙	๑๐	๓๐	/	
๑๒	เด็กหญิงรัชดา ดีไธสง	๙	๕	๙	๑๐	๓๓	/	
๑๓	เด็กหญิงวิมลพร ทาศิริ	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๓๙	/	
๑๔	ด.ญ.กัญญานันท์ ศรีทาพัทธ์	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๓๙	/	
๑๕	เด็กหญิงปณิดา ศรีทาพัทธ์	๘	๙	๙	๑๐	๓๖	/	
๑๖	ด.ญ.ขวัญพิชชา พรหมมาดี	๙	๙	๑๐	๑๐	๓๘	/	
๑๗	เด็กหญิงศศิกานต์ อุดมพร	๗	๙	๙	๑๐	๓๕	/	

 ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุไพบูลย์)
 ตำแหน่ง...ครู
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

3. มีการวัดและประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียนต่อนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินจากหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่ จำนวน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผลปรากฏว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางสรุปผลแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย

ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ที่	ผลการประเมิน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)	ระดับความพึงพอใจ					รวม	เฉลี่ย	ผลการประเมิน
			5	4	3	2	1			
1	มีความถูกต้อง สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนรู้	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
2	สร้างความสนใจ ให้เกิดการใฝ่รู้ ในเรื่องราวที่ต้องศึกษา	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
3	มีความทันสมัย แปลกใหม่แตกต่างไปจากการเรียนปกติ	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
4	กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
5	ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่าย และสามารถจดจำได้นาน	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
6	ทำให้เกิดการสรุปรวบยอดได้	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
7	ทำให้เกิดการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
8	ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
9	สะดวก ง่ายต่อการใช้งาน	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
10	เป็นนวัตกรรมที่มีการประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม	17	17	-	-	-	-	85	85	ดีมาก
รวม								850	85	ดีมาก

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวประภาพร เกตุไพบูลย์)

ขั้นที่ 4 D : Demonstration and celebration (เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ)

ข้าพเจ้าได้การปฏิบัติตามแผนงานการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และได้ดำเนินการ Development (D) พัฒนาและปรับปรุงผลงานให้มีความเหมาะสมกับพลวัตของสังคมโลก และได้เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ (Demonstration and celebration) ในโรงเรียน ชุมชน และสังคมออนไลน์ ดังนี้

1. ดำเนินการตามแนวทางการที่ออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสอนตามชั่วโมงปกติของโรงเรียนบ้านขามใหญ่ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นเวลา 4 ชั่วโมง แล้วให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

ภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2. ตรวจสอบฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา กิจกรรมที่ 1- 4 ให้คะแนนและทำการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ปรับปรุงและขยายผล แผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความหลากหลาย จากบันทึกแผนหลังการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และนำผลที่ได้ไปวางแผนในการพัฒนาต่อไป

แบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา โจทย์ปัญหา

ชื่อ น.ส. วิชาคณิตศาสตร์ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564
เลขที่ 14 ชั้น 3 ครูผู้สอน นางสาวประภาพร เกตุไพฑูรย์

กิจกรรมที่ 1 นักสำรวจชุมชน

คำชี้แจง
ให้นักเรียนสำรวจประเพณีและวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง โดยให้สัมภาษณ์กับชุมชน หรือผู้สูงอายุ และสรุปหรือตอบคำถามลงในแบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา

แบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา

ข้อมูลสัมภาษณ์
ชื่อคนสัมภาษณ์ : นางสาวกมลรัตน์ สันติสุข เป็นชาวอำเภอวังน้อย 15 ปี
ชื่อคนให้สัมภาษณ์ : คุณลุงสมชาย อายุ 65 ปี อาชีพเกษตรกร ทำนาปลูกข้าว และเลี้ยงไก่
กิจกรรมที่สนใจ : การทำนาปลูกข้าว และการเลี้ยงไก่
สถานที่ที่สนใจ : บ้านเลขที่ 123 หมู่ 5 ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อมูลสัมภาษณ์
ชื่อคนสัมภาษณ์ : นางสาวกมลรัตน์ สันติสุข เป็นชาวอำเภอวังน้อย 15 ปี
ชื่อคนให้สัมภาษณ์ : คุณลุงสมชาย อายุ 65 ปี อาชีพเกษตรกร ทำนาปลูกข้าว และเลี้ยงไก่
กิจกรรมที่สนใจ : การทำนาปลูกข้าว และการเลี้ยงไก่
สถานที่ที่สนใจ : บ้านเลขที่ 123 หมู่ 5 ตำบลวังน้อย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการเรียนรู้
จากการสัมภาษณ์คุณลุงสมชาย ได้รู้ถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการทำนาปลูกข้าว และการเลี้ยงไก่ ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน และได้อะไรใหม่ๆ ที่ไม่เคยรู้มาก่อน

แบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา โจทย์ปัญหา

ชื่อ น.ส. วิชาคณิตศาสตร์ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564
เลขที่ 14 ชั้น 3 ครูผู้สอน นางสาวประภาพร เกตุไพฑูรย์

กิจกรรมที่ 2 กำหนดปัญหา

คำชี้แจง
ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน สรรวจรวบรวมข้อมูลปัญหาที่พบในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง เช่น ในหมู่บ้าน แหล่งน้ำ/หนองน้ำ ปัญหาขยะ และเสนอในแบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา

ข้อมูลสัมภาษณ์

ชื่อสมาชิก	บริเวณที่สำรวจ	อธิบายปัญหาที่พบ	หมายเหตุ
1. น.ส. กมลรัตน์	โรงเรียน	ขยะ	
2. น.ส. กมลรัตน์	โรงเรียน	ขยะ	
3. น.ส. กมลรัตน์	โรงเรียน	ขยะ	
4. น.ส. กมลรัตน์	โรงเรียน	ขยะ	

2. สรุปปัญหาที่พบ จากการสำรวจ รวบรวมข้อมูล เมื่อเรียนจบ

3. นักเรียนคิดว่า ปัญหาที่ควรจะต้องเป็นอันดับแรกคืออะไร และเพื่อนๆ สามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อช่วยแก้ปัญหา

4. เสนอแนะปัญหา

แบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา โจทย์ปัญหา

ชื่อ น.ส. วิชาคณิตศาสตร์ วันที่ 10/2/64
เลขที่ 14 ชั้น 3 ครูผู้สอน นางสาวประภาพร เกตุไพฑูรย์

กิจกรรมที่ 3 ออกแบบกิจกรรมแก้ปัญหา

คำชี้แจง
ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม วางแผน/ออกแบบกิจกรรม แก้ปัญหาที่พบในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง ที่ได้จากกิจกรรมที่ 2

ปัญหาที่พบในชุมชน/ท้องถิ่น
1. ขยะในชุมชน 2. น้ำเสียในชุมชน 3. การขาดแคลนน้ำ

กิจกรรม
ทำกิจกรรม
ทำกิจกรรม
ทำกิจกรรม

วัตถุประสงค์
เพื่อลดปริมาณขยะในชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ
ชุมชนสะอาดและน่าอยู่ขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม
- ศึกษาปัญหา
- ศึกษาค้นคว้า
- ศึกษาค้นคว้า

ภาพประกอบ

แบบฝึกหัดทักษะการแก้ปัญหา โจทย์ปัญหา

ชื่อ น.ส. วิชาคณิตศาสตร์ วันที่ 11/2/64
เลขที่ 14 ชั้น 3 ครูผู้สอน นางสาวประภาพร เกตุไพฑูรย์

กิจกรรมที่ 4 เผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะ

คำชี้แจง
ให้นักเรียนนำเสนอ จัดแสดงผลงานและเผยแพร่ผลงานการแก้ปัญหาที่พบในชุมชนในรูปแบบที่สร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่การแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน

1. ชื่อผลงาน, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ

2. รูปแบบนำเสนอ, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ

3. รายละเอียดของผลงาน, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ

4. การนำเสนอ/การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ, ชื่อผู้จัดทำ

สมาชิก
1. น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์
2. น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์
3. น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์
4. น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์, น.ส. กมลรัตน์

แบบสรุปผลการประเมินแบบฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา กิจกรรมที่ 1 – 4
หน่วยที่ 2 เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

สรุปผลการประเมินแบบฝึกพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เลขที่	ชื่อ – นามสกุล	คะแนนที่ได้				รวม คะแนน	ผลการประเมิน	
		แบบฝึกที่ ๑	แบบฝึกที่ ๒	แบบฝึกที่ ๓	แบบฝึกที่ ๔		ผ่าน	ไม่ผ่าน
๑	ด.ช.สันติราษฎร์ การเจริญ	๘	๕	๙	๙	๓๑	/	
๒	เด็กชายปรีกร กฤษณ์	๘	๘	๙	๙	๓๔	/	
๓	เด็กชายพงษ์ชนะ แดงเกลี้ยง	๘	๘	๙	๙	๓๔	/	
๔	เด็กชายปณิธิ ดีโสง	๙	๘	๙	๙	๓๕	/	
๕	เด็กชายชัชฌพงษ์ มังษา	๘	๙	๑๐	๙	๓๖	/	
๖	ด.ช.วิสัยทัศน์ แผลมสะอาด	๕	๕	๙	๙	๒๘	/	
๗	เด็กชายมนัสวิน ถิ่นขาม	๙	๘	๙	๙	๓๕	/	
๘	เด็กชายอรรถพล ศรีหาพัทธ์	๘	๙	๙	๑๐	๓๖	/	
๙	เด็กชายนาวา สมัครนิล	๙	๘	๙	๑๐	๓๖	/	
๑๐	เด็กชายอัศวพงษ์ ขุนพิทักษ์	๙	๙	๙	๑๐	๓๗	/	
๑๑	เด็กชายภูติวัฒน์ บุคสี	๖	๕	๙	๑๐	๓๐	/	
๑๒	เด็กหญิงรัชดา ดีโสง	๙	๕	๙	๑๐	๓๓	/	
๑๓	เด็กหญิงวรัณกร ทาศิริ	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๓๙	/	
๑๔	ด.ญ.กัญญานันท์ ศรีหาพัทธ์	๑๐	๙	๑๐	๑๐	๓๙	/	
๑๕	เด็กหญิงปณิดา ศรีหาพัทธ์	๘	๙	๙	๑๐	๓๖	/	
๑๖	ด.ญ.ขวัญพิชชา พรหมมาดี	๙	๙	๑๐	๑๐	๓๘	/	
๑๗	เด็กหญิงศศิกานต์ อุดมพร	๗	๙	๙	๑๐	๓๕	/	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(นางสาวประภาพรพันธ์ เกตุไพบูลย์)
ตำแหน่ง...ครู
วันที่.....๑๔.....เดือน.....กุมภาพันธ์.....พ.ศ.....๒๕๖๘

ผลงานนักเรียน/แบบฝึกทักษะฯ/ชิ้นงาน

8. ผลการใช้นวัตกรรม

ผลการใช้นวัตกรรม

1. ผู้เรียนร้อยละ 100 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผู้เรียนร้อยละ 100 มีทักษะการคิดแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย
3. . ผู้เรียนร้อยละ 100 มีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย

9. ภาพรวมของนวัตกรรม

จากการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถส่งผลกระทบต่อตนเอง ต่อโรงเรียน และต่อชุมชน ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการเรียนในทุกวิชา ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาโดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เพื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. นวัตกรรมสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และอยู่ในระดับ ดี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100
3. นวัตกรรมที่นำไปใช้สามารถแก้ปัญหาของผู้เรียนให้มีทักษะการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 100
4. ครูได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนเชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆ ได้
5. โรงเรียนสามารถนำนวัตกรรมนี้ ไปใช้การพัฒนาหลักสูตรหรือกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
6. นวัตกรรมที่เกิดขึ้นสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาในชุมชนได้ เช่น การรณรงค์เรื่องขยะ หรือการ²⁴พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

ลงชื่อผู้สร้าง/พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวประภาพันท์ เกตุไพบูลย์)

ตำแหน่ง ครู ค.ศ.2

ภาคผนวก

1) แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา ส 23103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2567

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องที่ 1 ปัญหาท้องถิ่นของบ้านขามใหญ่

เวลาเรียน 5 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาวประภาพร เกตุไพบูลย์

*****

1. มาตรฐานการเรียนรู้

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปัญหาท้องถิ่นในปัจจุบันมีทั้งปัญหาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจำเป็นต้องรู้จักวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อนำไปสู่การแก้ไขอย่างถูกต้อง

3. ตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ตัวชี้วัด

ส 3.1 ม.3/2 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

- วิเคราะห์ปัญหาท้องถิ่นของไทยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- 1) สสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาท้องถิ่นทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
- 2) วิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) แนวทางการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

(พิจารณาตามหลักสูตรสถานศึกษา)

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

- 1) ทักษะการวิเคราะห์

2) ทักษะการแก้ปัญหา

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7.กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2
2. ครูตั้งปัญหาให้นักเรียนช่วยกันตอบ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิม เช่น
  - 1) ปัญหาในท้องถิ่นที่นักเรียนมีภูมิสำเนาอยู่นั้นมีอะไรบ้าง
  - 2) มีการร่วมมือกันแก้ไขปัญหายังไรบ้าง และผลของการแก้ไขปัญหานั้นเป็นอย่างไร
3. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด ข้อ 1-2
  - 1) นักเรียนคิดว่า ปัญหาในท้องถิ่นเกี่ยวกับเศรษฐกิจนั้นจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอย่างไรบ้าง
(พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)
  - 2) ปัญหาเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับปัญหาทางสังคมอย่างไรบ้าง
(เมื่อประชาชนมีความยากจน ไม่มีช่องทางหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ถูกต้อง ไปประกอบอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น ค้ายาเสพติด ลักขโมย ทำความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น)
4. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน คละกันตามความสามารถ คือ เก่ง ปานกลางค่อนข้างเก่ง ปานกลาง ค่อนข้างอ่อน และอ่อน
5. สมาชิกแต่ละกลุ่มเลือกผู้นำ และเลขานุการกลุ่ม แล้วแบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในกลุ่มแสวงหาความรู้เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย จากหนังสือเรียน หรือหนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม หรือห้องสมุด หรือแหล่งข้อมูลสารสนเทศ โดยให้สมาชิกในกลุ่มจับคู่กันเป็น 3 กลุ่ม ให้แต่ละคู่ศึกษาแต่ละประเด็น ดังนี้
  - กลุ่มที่ 1 ปัญหาทางด้านสังคม
  - กลุ่มที่ 2 ปัญหาเศรษฐกิจ
  - กลุ่มที่ 3 ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม
7. ครูให้นักเรียนแต่ละครูออกมานำเสนอประเด็นที่นักเรียนได้ศึกษาหน้าชั้นเรียน
8. ครูให้นักเรียนทำใบงาน กิจกรรมนักสำรวจชุมชน โดยให้นักเรียนสัมภาษณ์คนในชุมชนบ้านขามใหญ่ ว่า ในชุมชนมีปัญหาด้านใดบ้าง และส่งใบงานในชั่วโมงต่อไป
9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ปัญหาท้องถิ่น ลงในสมุด

8.การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2	(ประเมินตามสภาพจริง)
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

9.สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียน เศรษฐศาสตร์ ม.3
- 2) แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ ม.3
- 3) หนังสือค้นคว้าเพิ่มเติม
  - คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2544). **ตามรอยพระยุคลบาทสู่เศรษฐกิจพอเพียง : มิติใหม่ของการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- 4) ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาทางด้านสังคม
- 5) ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาเศรษฐกิจ
- 6) ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม
- 7) ใบงาน กิจกรรมนักสำรวจชุมชน

9.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องสมุด
- 2) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
  - <http://isc.ru.ac.th/data/Ps0002837.doc>
  - http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/๓._ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับบริบทการพัฒนาประเทศ
  - <http://www.chaipat.or.th/chaipat/content/porpeing/porpeing.html>

2) คลิปการนำไปใช้

แบบรายงานนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา เรื่อง ปัญหาท้องถิ่นของไทย
ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนบ้านขามใหญ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ